

פ' משפטים

(1) שמות פרק כד

(ה) וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עִלַּת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים:

(2) אבן עזרא על שמות פרק כד פסוק ה

וישלח את נערי - הם הבחורים בני הזקנים הבחורים שיעלו עם משה:

(3) חזקוני על שמות פרק כד פסוק ה

נערי בני ישראל - הם הבחורים כדי לחנכם במצות.

(4) תרגום אונקלוס על שמות פרק כד פסוק ה

(ה) ושלח ית בוכרי בני ישראל ואסיקו עלוון ונכיסו נכסת קודשין קדם יי תורין:

(5) רש"י על שמות פרק כד פסוק ה

את נערי - הבכורות:

(6) מזרחי על שמות פרק כד פסוק ה

את נערי הבכורות. שעדיין לא חטאו בעגל ועומדים בקדושתן ראשונה, ד"קדש לי כל בכור", שלא נבחרו הכהנים והלויים במקומם עד לאחר שחטאו בעגל:

(7) שמות פרק יט

(כא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רַד הַעֵד בְּעַם פֶּן יִהְרָסוּ אֶל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רָב:
(כב) וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגְשִׁים אֶל ה' יִתְקַדְּשׁוּ פֶן יִפְרֹץ בָּהֶם ה':

(8) רש"י על שמות פרק יט פסוק כב

וגם הכהנים - אף הבכורות שהעבודה בהם (זבחים קטו):

(9) תלמוד בבלי מסכת זבחים קטו:

תניא וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו ר' יהושע בן קרחה אומר זו פרישות בכורות רבי אומר זו פרישות נדב ואביהוא

(10) בראשית פרק כה

(לא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי:
(לב) וַיֹּאמֶר עֲשׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלָמָּה זֶה לִּי בְּכֹרְהָ:

(11) רש"י על בראשית פרק כה פסוק לא

בכרתך - לפי שהעבודה בבכורות אמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה:

(12) במדבר פרק ג

(יב) וַאֲנִי הִנֵּה לְקַחְתִּי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:

(13) רש"י על במדבר פרק ג פסוק יב

מתוך בני ישראל - שיהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי על ידי הבכורות זכיתי בהם ולקחתים תמורתם לפי שהיתה העבודה בבכורות וכשחטאו בעגל נפסלו והלויים שלא עבדו ע"א נבחרו תחתיהם:

(14) ספר גור אריה על שמות פרק כד פסוק ה

את נערי הבכורות. פירוש, דעדיין לא נפסלו הבכורות מלעבוד עד שחטאו בעגל (רש"י במדבר ג, יב). ואף על גב דנאמרה פרשת "ואתה תצוה" (להלן כז, כ-כח, מג) לעשות בגדים לאהרן קודם שחטאו הבכורות, ואם כן למה יהיו נדחים מעבודתם ועדיין לא חטאו, דהא לדעת רש"י בפרשת כי תשא (להלן לא, יח) כל מלאכת המשכן אחר מעשה העגל נצטוה משה עליו.

(15) ואפילו אם תאמר שקודם מעשה העגל נצטוה על עבודת אהרן, לא קשיא, שאף על גב שהיה אהרן ובניו כהנים, יכול להיות שגם הבכורות יעבדו, שיהיו במקום הלויים לאהרן לעזרה כדמוכח קרא. ואין להקשות למה אהרן ובניו כהנים, והבכורות יהיו נדחים מן העבודה ועדיין לא חטאו, שזה אין קשיא, שבשביל שעבדו שלא

במשכן - יעבדו במשכן, שזוהו קדושה יתירה, אבל לדחות אותם לגמרי - זה אינו. ולפיכך אין קשיא מה שנאמר בגדי כהונה לאהרן ולבניו.

16) ואין להקשות למה לא היה עובד אהרן גם כן עתה, דאהרן לא נכנס לעבודה אלא על ידי שבעת ימי מלוואים. ומכל מקום כאשר אין אהרן עובד, היו הבכורות עובדים, כיון שעדיין לא חטאו:

17) רשב"ם על שמות פרק כד פסוק ה

(ה) את נערי - בכורות:

18) שמות פרק יג

(ב) קָדַשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר פֶּל הָקֵם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא:

19) רשב"ם על שמות פרק יג פסוק ב

באדם - עבודה מתחלה היתה בבכורות:

20) שמות פרק ב

(ו) וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַגֵּלָד וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכֶה וְתַחְמַל עָלָיו וְתֹאמַר מִיִּלְדֵי הָעֶבְרִים זֶה:

21) תרגום אונקלוס על שמות פרק ב פסוק ו

(ו) ופתחת וחזת ית רביא והא עולימא בכי וחסת עלוהי ואמרת מבני יהודאי הוא דין:

22) רש"י על שמות פרק ב פסוק ו

והנה נער בכה - קולו כנער:

23) רמב"ן על שמות פרק כד פסוק ה

נערי בני ישראל הם הבכורות כדברי אונקלוס, כי הם המעלים העולות והשלמים ולא ידעתי למה יכנה הבכורות בלשון נערי, אולי בעבור שהזכיר הזקנים שהם אצילי בני ישראל, קרא הבכורות נערים, כי הם נערים כנגדם, ירמוז כי לא בעבור מעלתם בחכמה שלחם כי לא היו זקנים, רק מפני הבכורה כי הם המקודשים לקרבנות

24) ועל דרך הפשט נערי בני ישראל הם בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא, שלא נגשו אל אשה מעולם, כי הם הנבחרים בעם והקדושים בהם, כענין שאמרו (ברכות מג:): עתידין בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא ליתן ריח כלבנון וכו':

25) הכתב והקבלה על שמות פרק כד פסוק ה

ולדבריו (של רמב"ן) יהיה טעם נערי כענין והנער נער (ש"א) שפי' לד"ק חריף יודע בין טוב לרע, כמו המנער שמנער את הפסולת מן הפשתן, והוא מענין וינער ה' את מצרים;

26) ספר שמואל א פרק א

(כד) וּתְעַלְהוּ עִמָּה פְּאֶשֶׁר גְּמַלְתוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאַיִפָּה אַחַת קָמַח וְנֹבֵל יֵין וּתְבַאֲהוּ בֵּית יְדֹן שְׁלוֹ וְהִנְעַר נָעַר:

27) הכתב והקבלה על שמות פרק כד פסוק ה

ולדעתי אין להוציא מלת נערי מפשטי', שענינו המשרת אשר סביב אדוניו, כי כל משרת יקרא נער, בעל השררה הנכבד הוא האישי, והמשרת לו יקרא נער, כמו גחזי נערו (מ"ב ד'), וכמו שקרא את הבכורות ביום מ"ת בשם כהנים, כמ"ש וגם הכהנים הנגשים אל ה' (יתרו י"ט י"ב) שהם הבכורות הנגשים אל ה' לעבודה, ושם כהן הוא תאר למשרת בעבודת אלהית, כי תרגום לכהנו לי (תצוה כ"ח), לשמשא קדמי, ככה קרא כאן את הבכורות בשם נערי, להיותם משרתים בעבודות הקדש, אמנם מה שלא תארם גם כאן בשם כהנים, כי ביום הזה שהוא בחמישי בסיון היתה להם עבודה הראשונה ונתחנכו בו אל העבודה לכן קראם כאן נערי, כענין כי נער ישראל ואוהבהו (הושע י"א), אשר כנה כלל האומה הישראלית בראשיתה כאשר בחרה ה', על הבחינה הזאת בשם נער:

28) שמות פרק יט

(ה) וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְשָׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ:

(ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: